

Romaoikeuksien verkosto julkaisee kattavimman katsauksen antigypsyismiin Euroopassa

Bryssel, 11. elokuuta 2026 — Romaoikeuksien verkosto julkaisi tänään uudelleenistetun [Roma Rights Review'n ensimmäisen numeron](#), joka on kattavin arvio Euroopan suurimman etnisen vähemmistön ihmisoikeustilanteesta. Perustuen 34 jäsenjärjestön suoriin todistuksiin, oikeustapauksiin, analyysihin ja kenttädokumentointiin 18 maasta, [Roma Rights Review](#) on auktoritatiivisin lähde romanien oikeuksien tilasta mantereella. Kesäkuussa 2026 Romaoikeuksien verkosto antoi [yhteisen julistuksen](#), jossa varoitettiin tilanteen ajautuneen akuutin kriisin tilaan Euroopan romaneille. Tämä julkaisu on todiste tuon julistuksen takana.

Syrjinnän laajuus

Kesän 2026 Review dokumentoi ihmisoikeustilanteen, joka on heikentynyt jyrkästi. Kreikassa operaatio ENTOSin alaisuudessa suoritettut militarisoidut poliisiratsiat romanien asuinalueilla ovat saavuttaneet kahdesti viikossa tapahtuvan taajuuden, ja syyskuusta 2025 lähtien on dokumentoitu yli 100 poliisitoimintaa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on tuominnut Slovakian, Serbian, Bulgarian ja Kreikan erillisissä tapauksissa, jotka liittyvät poliisikidutukseen, pahoinpitelyyn, rasistiseen hyväksikäyttöön ja epäonnistuneisiin tutkintoihin. Mantereelta on dokumentoitu tapauksia, joissa äärioikeistolaiset ääriliikkeet marssivat kaduilla, heittäivät palopommeja nukkuvien perheiden kimppuun, muodostavat omankäden oikeutta harjoittavia ryhmittymiä, jotka tunkeutuvat romanien koteihin, ja kohdistavat romaneihin väkijoukkoväkivaltaa ja tuhopolttoja; kaikki tämä samalla kun EU:n keskustaoikeistolaiset puolueet jatkavat taktisten liittoumien muodostamista äärioikeistolaisten poliittisten liikkeiden kanssa.

Italian, Slovenian ja Unkarin hallitukset ovat hyväksyneet romanien vastaista lainsäädäntöä, joka kriminalisoi romaniyhteisöjä, mahdollistaa joukkovalvonnan, sallii lapsen ottamisen huostaan jo ennen syntymää ja antaa kuntien estää romaneja asettumasta alueelleen. Romanilapset kohtaavat edelleen segregatiota koulutuksessa, systemaattista kaltoinkohtelua valtion huostassa, ihmiskauppaa ja rotumotiivista väkivaltaa. Romaninaisilta evätään suoja perheväkivallalta, heitä altistetaan synnytysväkivallalle ja heiltä riistetään vanhempien oikeuksia.

Review dokumentoi myös sen, mitä aktivistit ovat kutsuneet *"Euroopan hiljaiseksi pakotettujen häätöjen skandaaliksi"*, sillä häätöt jatkuvat kiivaasti Italiasta Albaniaan ja Bulgariaan, jättäen tuhansia kodittomiksi, siirrettyiksi myrkyllisille alueille tai jättäen heidät ilman vettä, sähköä tai oikeudellista tunnustusta. Pohjois-Makedoniassa, Pohjois-Irlannissa ja Bulgariassa yhteisöjä on terrorisoitu väkijoukkoväkivallalla ja etnisillä karkotuksilla. Ympäri Eurooppaa romanit asuvat edelleen erillisissä epävirallisissa asumuksissa, jotka on rakennettu kaatopaikkojen ja kaivosten

viereen, ilman pääsyä puhdasta vettä, asianmukaista asuntoa tai peruspalveluja, ja heidän lapsensa kantavat sukupolvelta toiselle siirtyvän köyhyyden, koulutuksen ulkopuolelle jättämisen ja institutionaalisen laiminlyönnin taakan.

Samaan aikaan ehdotettu EU:n budjetti vuosille 2028–2034 uhkaa poistaa romanien tasa-arvolle varatun rahoituksen, purkamalla omistetut rakenteet yleisiin rahastoihin, joita äärioikeistolaisesta retoriikasta vaikutteita saaneet hallitukset voivat ohjata haluamallaan tavalla.

Kehotus universaaliin toimintaan

Kuten pääkirjoituksessa todetaan: *"Romanien vaino ei ole enää politiikan epäonnistumista tai laiminlyöntiä, vaan tietoinen poliittinen projekti."*

Romaoikeuksien verkosto kehottaa EU:n instituutioita, perinteisiä poliitikkoja jäsenmaissa ja kansainvälisiä lahjoittajia siirtymään retoriikan tasolta välittömään, konkreettiseen toimintaan: työskentelemään romaniyhteisöjä kriminalisoivien lakien kumoamiseksi, toteuttamaan vastuullisuutta valtion tukemalle väkivallalle, puolustamaan perusoikeuksia (kuinka epäsuosittuja tahansa) ja suojelemaan ihmisoikeuspuolustajien toimintatilaa ennen kuin on liian myöhäistä.

Tietoja kesän 2026 Review'sta

[Roma Rights Review](#) on seuraaja *Roma Rights Journalille*, ensimmäiselle ja vanhimmalle romanien oikeuksiin keskittyneelle akateemiselle ihmisoikeusjulkaisulle Euroopassa, jota julkaistiin vuodesta 1996 vuoteen 2017. Nykyistä poliittista ilmapiiriä varten uudelleenajatteltuna se jatkaa tuota perintöä aikana, jolloin ihmisoikeuksien vahtikoirat ovat itse kohteena ja kärsivät rahoituksen leikkauksista, ja kertomukset romaneista vääristyvät yhä enemmän kasvavasta fasismin noususta.

Koottu ensisijaisesti Romaoikeuksien verkoston jäsenjärjestöjen suorista panoksista ja täydennetty medialähteillä, tuomioistuinten päätöksillä ja virallisilla hallitusten lausunnoilla, [Roma Rights Review](#) menee abstraktin analyysin tuolle puolen. Se tarjoaa kokoontunutta tietoa, dokumentoituja kaltoinkohtelutapauksia, oikeudellisia voittoja ja strategisia näkemyksiä aktivisteilta, jotka työskentelevät kentällä ympäri Eurooppaa. Se on suunniteltu käyttökelpoiseksi ja sovellettavaksi työkaluksi kenelle tahansa, joka pyrkii ymmärtämään ja parantamaan romanien oikeuksien tilaa.

Tietoja Romaoikeuksien verkostosta

[Romaoikeuksien verkosto](#) on strateginen koalitio, johon kuuluu 34 jäsenjärjestöä 18 Euroopan maasta. Sen on koonnut ja sitä koordinoi European Roma Rights Centre (ERRC). Sen jäsenet toimivat yhteistyössä oikeudenkäyntejien, poliittisen lobbaustyön, strategisen tutkimuksen ja julkisen mobilisaation keinoin haastaakseen systeemistä rasismia ja edistääkseen romanien täydellistä osallistamista tasa-arvoisina kansalaisina.

[Roma Rights Review](#) julkaistaan englanniksi ja se on saatavilla [täällä](#).

Tämä lehdistötiedote on saatavilla myös albaniaksi, bulgariaksi, tšekiksi, ranskaksi, suomeksi, saksaksi, unkariksi, italiaksi, makedoniaksi, romaniaksi, serbiäksi, espanjaksi ja ukrainaksi.

Lisätietoja tai haastattelujen järjestämistä varten ottakaa yhteyttä:

Sähköposti: news@errc.org



**Co-funded by
the European Union**

Tämä julkaisu on tuotettu Euroopan unionin taloudellisella tuella. Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat ainoastaan tekijöiden eivätkä välttämättä vastaa Euroopan unionin tai Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanoviraston (EACEA) näkemyksiä ja mielipiteitä. Euroopan unioni tai EACEA ei ole vastuussa niistä.